

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

9 de artibus Magicis mirabilium & sceleru[m] effectricibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

Nescia mens hominum fieri, fortisq; futura.

Nec nostrum est scire tempora & momenta, quae Deus posuit in sua potestate, Alluum, 1. Solus Deus occultorum cognitor & iudex, ca. erubescant, 32. dist. Qua ratione candentis ferri, & aequae feruentis probatio, & purgatio vulgaris, damnata est inter Christianos, in cap. consultius, 2. q. 5. quia nec tentandus Deus est, in ca. fina. de purg. vulg. ca. 12. Et ex tuarum, de purg. catho. Committunt & crimen laeae diuinæ maiestatis, qui hanc praedicendi aliunde quae per causas a Deo dispositas, sua voluntate usurpant auctoritatem. Dicite enim, quae ventura nobis sunt, inquit Esaias, c. 41. Et sciemus, quia diu estis. ¶ Sed & illud grauius & damniabilis est, quod plerumque diuini isti commercio & opera demonum vtuntur, cultumque ideo eis exhibent: & damniabilis per se superstitio, in impiam transit idololatriam, dum is fit potius creatura, quam creatori, dumque Dei munus demoni tribuitur, cap. contra idololum, 26. q. 3. ca. sed & illud, 26. q. 2. ¶ Impositurae deinceps, quibus mendacia sua isti diuini fucant & instruunt, & veritatis nervos elidunt, vt suae scientiae & diuinitatis, quam volunt videri sibi inesse, opinionem teneantur, improbandas merito eorum artes & eorum auctores satis superque admonent: vt vere dixerit nuncius apud Euripidem, in Helena act. 2. ver. 356.

ἔσται τὸ ἄναξ ἀλλὰ πὶ τὰ μυστήρια ἐκείνων οὐ φαίη ἐστὶν ἄλλοῦ πάλαι, &c. id est,

Fient ista, o rex: Ceterum nunc plane intelligo

Quam vana vates quamq; pleni mendacii

Et rursam de Iphigenia, dem acti 4. vers. 157.

τίς ἢ μάλιστα ἐστὶν ἀνὴρ

ὅς ἐστιν ἐμὸν ἀλλὰ πὶ τὰ μυστήρια

τυχῶν, ὅταν ἴδῃ τὸν διωχόμενον, id est,

Quis est vates? is qui pauca quidem vera,

Multa autem falsa dici: sin minus arte aliqua elabatur.

Dum enim demonis auxilio innituntur, fieri non potest vt mendaces non sint: quia is est pater mendacii, D. Ioan. Euang. c. 8. f. Et 1. Epist. 2. c. Est & spiritus mendax, qui istos diuinos oblidet, 3. Reg. 22. ¶ Quo fit, vt illorum responsa, & quae dicta sunt oracula, cum fraude & dolo ambigua fuerint in quamuis affirmationis & negationis partem inclinantia. Vt & Oenomaus apud Graecos, tam philosophia, quam eloquentia nobilis, delusus oraculo Apollinis Delphici, fallacia oracula curiose collegit & refutauit: quorum quaedam refert ex eodē Eusebius, Euseb. li. 5. de preparatio. Euang. c. 10. Improbauit & has diuinandi supersticiosas obseruationes Cicero, 1. de diuina. Hac habui, inquit, quae de diuinatione dicerem: nunc illa re labor non me sortilegos, nec eos qui questus causa arulantur, ne ipsi hominiam quidem, quibus Apicius amicus tuus solebat, agnosceret.

Cur aliquando Diuini & Sortilegi verum proferant. Cap. 8.

- 1 Sortilegarum seu diuinantium technae & fraudes. Et quare illis non credendum, nisi verum dicant, 2. & sequen.
- 2 Oracula dubia & cerea.
- 3 Idola lignea quare locuta.
- 4 Diuinationes interdum permittit Deus veras, vt tentes suos.
- 5 Veritas non est petenda a diuinis vel demonibus quare.
- 6 Demones quare plurima norunt.
- 7 Demones seruantur quae Deus reuelat prophetis, & sibi usurpant.
- 8 Demones dicta & facta, & bona & mala suspecta nobis esse debent.
- 9 Fascinatio demonum perstringit aciem oculorum.

Neque ¶ quod aliquando diuini vera proferant oracula, scientia ideo illorum probanda venit. Si quidem multae sunt artes inescandi homines, quae oculis latent, & detectae prorsus vel poena dignae sunt, vel admirationem admittunt.

¶ Idcirco deregat praecipuas sortilegorum fraudes & insigniores, quarum prior in oraculis idolorum frequens fuit, vt ambigua responderent, cerea, & in varia flexibilia: altera, quod coniecturas rerum, personarum, & factorum curiose obseruarent, & rumores per delatores, vt olim Caesares, vndeunque colligerent. Ex quibus sacerdotes & sacrificuli idolorum astute effata componebant: vt ibi in prouerbiū μὲν τις ἀεὶς ὄρεϊς εὐχέται καλῶς, bonus vates qui bene coniecit: vt scribit Grego. Magnus, inuent. 2. in Iulianum. & Nicephor, Calisti. li. 10. c. 37.

¶ Adhibebant fraudibus, subtili ingenio etiam specie diuinitatis, dum lignea, fictilia, vel metallica idola proloqui fingebant:

quae tamen per abditos meatus & cuniculos secreta adhibent, illaeque vocem dabant. Sicut detectum est, cum dirutum fuit Serapidis Alexandriae templum, in quo reperta sunt simulacra omnia siue lignea, siue aerea caua, ita elaborata vt caua pars & terga templorum parietibus adaptarentur, oculis quibusdam meatibus, in templo relictis, quibus coniuncta alia quaedam caua arcana adyta, per quae simulacrorum caua subirent, & inde ea quae eis vilia fuissent responsa darent, vt narrat Nicephorus, Idem lib. 11. c. 26. Simile quippiam apud Danielem, c. fin. de Belo idolo & eius sacerdotibus narratur. ¶ Dehinc permittit Deus, ea quae isti pseudomantes dicunt euenire, vt tentet suos palamque fiat verum diligant eum, an non ex toto corde, & ex tota anima, Deutero. 10. ¶ Verum quidem quod est, per se, amplectendum est: sed non omnino, quod dicitur ab hominibus, quorum natura est vt sint mendaces, Esaias, c. 9. perpetuo recipiendum vt verum tale est, etsi verum esse possit, quia dubium est nunc tale: & quia peccatur in modo inquirendi verum, & ab iis etiam a quibus non solet haberi, & per media quae Deo displicent, nefas est verum petere. Et norunt quidem demones quae vera sunt, & facta, aliquando & aliqua futura, nec ea scire malum est: verum ab illis scientiam exquirere, hos consulere, non solum temerarium, impium, sed & vltra indignatione Dei & damnatione aeterna dignum. Dominum enim Deum solum adorare debemus, vt Deum; demonem, vt hostem, & aeternae caliginis principem, malorum omnium fontem, abominari, Mat. 4. Exo. 23. ¶ Quomodo autem vera enuntiant, & multa possunt mirabilia demones, paucis D. Augustinus explicat, lib. de naturalib. demon. cuius verba referuntur a Gratiano, in c. sciendum, c. si. 26. q. 4. quia sensu & acumine ingenii polleant, & celeritate motus alibi gesta, antequam nobis sint nota propter locorum longam intercedentiam, cognita habent, & ita praenuntiant. Experimentaque rerum propter diurnitatem temporis ex quo sunt, praualent. Praenuntiant quoque quae ipsi facturi sunt, potestate a Deo accepta: quae ve persuadere facturis se posse arbitrantur. ¶ Interdum futura pendencia naturalibus signis arte praedicunt. D. Basilius, in ser. in illa verba, ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος. Cōstanter quoque tunc, demones admittibilia docuisse Ethnicos, quae explicati & furati essent a prophetis Dei: additque, καλέσθαι δὲ διαβολῶν, ἵνα τὰ κτήνη ἐξέπεσαν οὐρανὸν τὸ ἐαυτῶν ὑποκρίστας, id est, Fur namque est Diabolus, & nostra nuntians per suos hypophetas, id est, per suos vates, aliunde accipientis. Coguntur & tunc Deum demones consulti ab improbis, in cofalentiū perniciem & poenam atque confusionem vera dicere, vt in exemplo videre possumus Balaam, Numer. ca. 22. 23. 24. Saulis & Pythonissae, 1. Reg. c. 28. ¶ Itaque nec probi Christiani, etiam vera & bona & sancta, a tali impostore Pythonico audire voluunt: exemplo Domini nostri Iesu Christi, qui demonia confidentia publice eius diuinitatem silere iussit, nec sinebat ea loqui, Mat. 8. Luc. 8. Mar. 5. Etenim inimici etiam oscula, & verba vera & benigna, semper dolosa putanda sunt, & proditoria, si cautum nobis esse velimus. Nec potest veritas per os immandum & abominandum prolata, sine aliqua spurcicia & pollutione prodire: non secus quam aqua limpida, faeces & tetrum odorem contrahit, si per canales alueosque immundos & foetidos fiat. Et ventrilorum quam vera dicentem D. Paulus iussit silere, Actuum. 16. ¶ Possunt etiam demones oculos hominum perstringere, & mentem conturbare, vt quae non sint esse persuadent, & falso obumbrant. Sicque innuit Horatius, lib. 2. epist. epist. 1. ad Augustinum.

Ille per extentum sinem mihi posse videtur,
Ire poeta meum qui per se in anser angit,
Irritat, multet, falsis terroribus implet.
Vt magis, & modo me Thebis, modo ponit Aethiis.

De Artibus magicis mirabilium & scelerum effectricibus. Cap. 9.

- 1 Magia mirabilium & scelerum effectrix num sit. Et an lamiae sortitaria sint, 2. 3. & seq.
- 2 Maleficiatus quomodo dignoscatur a frigido natura. Etium si parari ideo debeat ab uxore, & 4.
- 3 Maleficiati ne coire possint, 6. & 7.
- 4 Theauri malis artibus deteguntur.
- 5 Maleficiatum maleficiis dissoluantur.
- 6 Excoitationes quaedam.
- 7 Balaam magus. Incantationes nocent rebus & animalibus. Et 11.
- 8 Magos & magos de terra tolli iussit Deus.

Itaque de diuinitate magia dictum sit, nunc de alia, per quam fieri tot mirabilia creditur, quae insigni nomine fortilegi & maleficii vocatur vulgo, dicamus: & inquiramus, num possit haec ope demonum aliquid contra salutem hominum & rerum naturam amolirum pudicos animos ad libidinem deflectere, mouere vel sistere grandines, imbres, tempestates, ventos, & his similia. Quae ideo digna tractatione arbitror, vt intelligant iudices, qui gladium imperii habent, quantum pestem non ueant in republica, dum in fortiaras & lamias & maleficas non animaduertunt: existimantes eas tantum mentis alienatione ludificari, neque quippiam re ipsa exsequi. ¶ Proinde sententia, quae afficitur haec ab istis vere posse perfici, primum probanda est ex l. 4. de malef. & mathe. C. addo Constantinum, multi, C. de malef. Multi, inquit, Magis artibus elementa turbare, vitam infoniam labefactare non dubitant, & inimicos ventitare. ¶ Secundo, iura pontificia tradunt, c. si per fortiaras, 33. q. 1. per fortiaras maleficaeque artes impediri posse ad tempus & in perpetuum generandi vim & concubitum, permittente Deo, & operante deum. Et quod mirabilis est, maleficium hoc cum certis, non cum omnibus operatur: nempe singularis excantatur, ne cum aliqua possit concumbere, cum aliis possit. Quare in maleficium, ab impotentia naturali coeundi seceratur, in c. si. C. 1. de frigi. & malef. De hinc vt possit hoc maleficium ab auctore tolli, vt alia palinodia. ¶ Et ideo maleficium illud non separat matrimonium ante inatum, ex sententia omnium fere interpretum, gl. d. c. si per fortiaras, Innocen. in c. si. de frigid. & malef. Decret. & Leon. Andr. in c. fraternitatis, & ibi Hostien. & in cap. fin. de frigid. & malef. Archid. in d. c. si per fortiaras, Beat. Thomas, in 4. sent. 34. dist. Anto. Florentin. in 3. part. sum. tit. 1. c. 12. Angel. Claus. in ver. matrimonium, num. 16. vers. 1. contra, si fascinatior praecedat matrimonium. Et ita hodie seruati tradit Aufuerius, de c. si. Capel. Thol. 380. ea tamen lege, vt si qua maleficiatum inueniat virum, quem ante talem esse ignorauerit, triennium excutere pati debeat, vt sciat, num interim soluatur fascinatior, interposita quoque poenitentia, num dignetur Deus huius misereri, iuxta d. cap. si per fortiaras, quod si perseveret, dissolutio permittatur. ¶ Sunt & alia, quae obseruanda in hac solutione simul sunt, de quibus nos alibi proprio loco diximus, in nuptiis. Sed in viam. Scribit & Berofus, in 1. Chamum filium Noachi, semper magia & veneficiis incubuisse, & inde Zoroastri dictum, inuisumque idcirco patri: atque eum nam opportunatē, dum vino pater madidus dormiens iaceret, carmine magico patri illulisse, virilia eius comprehendendo, taciteque simul submurmurando, eum sterilem perindeque ac castratam effecisse: neque deinceps Noachum feminam vllam fecundare potuisse. Et proinde eundem dictum, tum ob id & alia multa scelera, quibus genus humanum corrumpebat, Chem esse, seu Chamum infamem: vt Cato, libro de originibus, vocat Chamestenum. Quibus consentiunt Thalmudistae: imo & fabulae antiquorum, quae referunt Caelo, id enim nomen erat etiam Noacho, teste Berofus, fuisse decessis testiculos sale dentata, a Saturno filio, Scribit Hesiodus in Theog. Phurnutus, lib. 1. de natur. horum deorum seu idolorum. Quod tamen Moses in Genesi mundi & Noachi reticuit: non enim Chamum excantasse virilia, sed irrississe tradit, Genes. 9. & renuntiasse nudatum esse patrem fratribus. ¶ Refert Herodotus, lib. 2. Amasiam regem Aegyptiorum non potuisse concumbere primum cum Ladice vxore suam in thoro, cum tamē aliis mulieribus vteretur: donec Amasius cum idia fieret, ad eam dixit, Tu vero vxor veneficio me laesisti, ideoque nullo machinamento potes effugere, quominus inter omnes mulieres teterrima morte pereas: eam autem voluisse Veneri, si ea nocte coiret secum Amasius, statim Cyrenas se illi misuram: & ea nocte cum eo coisse. ¶ Paulus Aemilius quoque scribit, lib. 1. his. Franc. in Clotario. 2. Theodericum Mediomatricam regem, iustam vxorem, Bertici regis Hispaniae filia, Hermebergam, ad patrem remisisse integram a se, aduerso rumore, quod ferretur a pellicibus ad infaniam vsque deuinctus, sancti nobilissimique coonubii vsu perfrui & virginis florem delibare non potuisse, velut maleficis artibus carminibusque prohibitus. ¶ Tertio, malas artes has, etiam secreta ab hominum notione detegere & arcana, docet inuentio thesaurorum, quae cum his fit, ¶ 4. & vetita est in l. de Thefaur. lib. 10. C. ¶ Quarto, & maleficiis maleficia tolli persuasum fuisse iura pontificia his verbis tradunt, prehibendo, c. non liceat Christianis, §. pen. 26. q. 1. Si quis diuinos, vel fortilegos in domum suam introduxerit, quasi vt foras malū mittant, aut maleficia inueniat, aut lestraciones paganorū faciant, quing.

annos poenitentiam agant. Atque simul supra per has artes indagare prohibitum, c. 2. de fortileg. Pr. fitentur & magi se etiam morbos incantationibus pellere: ideo hos vocat exorcistas & impostores Vlpianus, l. §. medicos, de var. & extraord. cognit. P. Exstat & libellus, vt quidam putat, sed vere notus, Galeni de medicinis expertis, qui probat hos medicos, & meminit de iis qui per cibos sacrificiorum curabant. ¶ Vt etiam Quintus Serenus huic vaicitati fidem attulerit, alioquin peritissimus auctor: dum ait, in Medicina, c. 51. de Hemitritei morbi medela.

Inscribis charte quod dicitur abracatabra,
Sapius, & subter repetis: sed detrahe summam.
Vt magis atque magis desint elementa figuris.
Singula quae semper rapies, & cetera figes,
Donec in angustum reducatur litera conum.

Et Ammianus Marcellinus incantamentum, ad leniendum dolorem dentium, ad medicinam pertinere arbitratur. ¶ Quinto, probat sacra pagina Ariolum Balaamum, a Balaco rege fuisse vocatum, vt malediceret populo Israelitico, quod haud factū fuisset, si iam rex expertus non fuisset, magicas illius diras vim habuisse exterruit: quas tamen Deus, qui demonibus imperat, in benedictionem conuertit, Num. 22. Iosue, 24. Iosue, li. 4. anti. c. 5. ¶ Sunt & leges iuris diuini, quae morte iubent tolli huiusmodi magos & magas: vt inde veram perniciem ab illis inferri liquido constare possit, ob quam Deus persequitur illos, & qui eos consulunt, Deut. 18. Leni. 19. Exod. 20. Atque in Exodo, c. 22. dum prohibetur ariolium, tradunt, nomine $\Psi\Omega\Delta$ Cassaph ariolationis, cōtineri & eum, qui malis artibus nocet pecoribus, segetibus, & hominibus. Docet & veneficiorum vim Dauid, dicens, Psal. 57. Sicut assis surda, qua non exaudit vocem venefici incantantis sapienter, Cui aliud illud Virgilius, in Eclogis.

Frigidus in pratis cantando rumpitur anguis.

Exstant & mira opera Magorum Pharaonis, in Exodo, c. 8. 9. 10. 11.

De Incantationibus, quibus relatum est fufos hostes fuisse. Cap. 10.

- 1 Victoria magicis artibus parata. Et nu. 4. 5. 6. 13.
- 2 Incantationibus qui exercitus vili.
- 3 Laban magus celeberrimus inter orientales. Et aliorum magorum admiranda, 4. 5. 6. & seq.
- 7 Rapti vini & translati ex hominibus.
- 8 Litera Ephesie magica. & earum vis.
- 9 Maleficia impediunt cursum equorum.
- 10 Ouum incantatum Druidarum ad quid valeret.
- 11 M. Antonii philosophi mira.
- 12 Siciliae regnum quando daturum a summo Pontifice duci Andium.
- 13 Sapientum ciuitas magicis se defendebat solum.

Sed exemplis demonstremus, quomodo auctores fide digni has imposturas & magicas futias lesisse plures fasti sunt, literisque consignarunt. Scribit Martinus Chromerus, li. 8. de reb. Polono. Tartaros multū vti magica arte, atque per eam visus acie Henrici Pii, regis Polonae: fuisseque in extremo Tartarorum agmine, vexillam inter alia insigne, cuius figura X. chi Graecum elementū referebat, in cuspide vero erat imago nigra tetraque, capitis humani barbati. Quod vexillum quum signifer vehementius quateret, fumum atque nebulam densissimam ac foetidissimam exhalabat, quae non modo aspectum Polonis adimebat, verum etiam exercitum perturbauit. Incantationibus autem quibusdā id Tartari effecerant, quibus iuxta ac ariolationibus & diuinationibus suae dedit. ¶ Ioannes Cuspinianus in Caesariis, in Anastasio, tradit Bulgaros, gentem prius ignotam in Illyricum & Thraciam, & contra hos aliosque Romanos duces perfectos victos & caesos omnes fere, cum illi incantationibus vsu fuissent. ¶ Narrat Zoar, & post eum Franciscus Venetus, li. 1. Problem. sacror. proble. 216. & 218. Labanum Arameum focerum Iacobi fuisse omnium orientalium magum celeberrimum: cuius erant idola, quae filia eius Rachel furata erat, Gen. c. 31. videlicet ne pater discessum suum & mariti cito dignosceret, neve illis nocere possent. Fuisse autem illa idola Teraphim dicta, imagines quasdam, quibus Laban diuinabat, ligabat, & offendebat hostes & in illis totam vim Labani posuit. Et ideo Laban dixit Iacobo, Furatus es cor meum, vbi vulgaris editio habet, vt clam me abigeres filiam.

¶ Clogio rex XVIII. Sicambrotum, filius Franci, a quo & Franci dicti, magus, augur, & astrologus, habebat matrem nomi